Dosar nr. 2c-1009/23
Nr. electronic 2-23059812-12-2c-26042023

HOTĂRÂRE
în numele Legii

24 februarie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
în componența:
Președintele ședinței, judecător Furdui Angela
Grefieri Cărăuș Vitalina, Marcoci Valeria, Cojocaru Gabriela, Didencu Valentin

Cu participarea:
Reprezentantului reclamantului Î.M. Uzina „Topaz" S.A. - avocatul Organ Elena, în baza mandatelor avocațiale seria *****
Reprezentantul pârâtului B.C. „Energbank" S.A. – avocatul Pithin Pavel, în baza mandatului avocațial seria ***** și procurii *****

examinând în ședință publică în procedură contencioasă cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. Uzina „Topaz" S.A. împotriva B.C. „Energbank" S.A. cu privire la constatarea clauzelor contractuale ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată,

a constatat:

**Argumentele participanților la proces:**

La 26 aprilie 2023, Î.M. Uzina „Topaz" S.A., prin intermediul avocatului Organ a depus cererea de chemare în judecată împotriva B.C. „Energbank" S.A. cu privire la constatarea clauzelor contractuale ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea acțiunii, a indicat că între B.C. „Energbank" S.A. și Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a fost încheiat la 26 septembrie 2014 contractul nr.101/499 privind deservirea de casă și decontări, iar la 03 martie 2015 contractul nr.431 de deservire a cardurilor bancare.

Afirmă că conform contractului nr.101/499 din 26 septembrie 2014, pârâta s-a obligat să deschidă cont/conturi curente multivalutare conform cererii reclamantei și să efectueze pentru acesta deservirea de casă și decontări în cadrul filialei Buiucani, B.C. „Energbank" S.A. în conformitate cu cerințele legislației în vigoare a Republicii Moldova, actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, actele normative interne ale Băncii, precum și prevederile stipulate în contract.

Notează că prin punctul 3.1.7 din contract, Banca s-a obligat „să efectueze depunerea mijloacelor bănești în moneda națională la contul clientului în ziua primirii documentelor de plată de la Banca plătitoare, cu condiția disponibilității în documentele de plată ale clientului a datelor/rechizitelor veridice ale clientului", iar conform punctului 3.1.8 s-a obligat „să efectueze

depunerea mijloacelor bănești în valută străină în contul clientului nu mai târziu de ziua lucrătoare, imediat următoarei date eliberării extrasului la contul corespondent...".

Susține că din luna februarie 2022 banca fără a da un motiv plauzibil a încetat să mai execute dispozițiile de plată ale reclamantului. Pentru a cere explicații băncii, Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a solicitat prin scrisoarea nr. 99/48 din 03 martie 2022, lămurirea cauzei refuzului de a executa contractul încheiat. Prin răspunsul pârâtului nr.1212/2-476 din 07 martie 2022, acesta a făcut referire la niște motive generale care nu aveau nimic comun cu executarea directă a obligațiilor contractuale.

Notează că la 03 martie 2022, în contul bancar al reclamantului prin dispozițiile de plată 5610 și 5609 a fost înscrisă suma de 3 643363 ruble, parvenită în rezultatul achitării pentru marfa exportată, iar la 09 martie 2022 prin două dispoziții de plată nr. 8 suma dată a fost restituită de bancă către partenerul reclamantului fără a da o explicație în acest sens sau cerând permisiunea reclamantului.

Indică faptul că din luna februarie 2022 și până în prezent pârâta refuză să-și execute obligațiile asumate.

Relatează că prin scrisoarea nr.893/081 din 19 decembrie 2022, B.C. „Energbank" S.A. a înștiințat Î.M. Uzina „Topaz" S.A. că operează unilateral modificări în contractul nr.101/499, care vor intra în vigoare din 01 martie 2023, iar prin preavizul nr. 893/025din 28 martie 2023, Banca a adus la cunoștința Î.M. Uzina „Topaz" S.A. despre decizia unilaterală privind încetarea relațiilor de afaceri și respectiv denunțarea/rezoluțiunea tuturor contractelor încheiate cu Î.M. Uzina „Topaz" S.A. din 02 mai 2023, invocând motivul riscului de conformitate și riscul reputațional precum și că reclamanta „se încadrează în categoria de risc C1, persoane și entități care sunt sub incidența sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor în conformitate cu informația primită de Bancă din partea autorităților de supraveghere și control...".

Menționează că din data încheierii contractului nr.101/499 (anul 2014) și până în martie 2023 părțile niciodată nu au operat modificări în contract. Întreprinderea reclamantă niciodată nu a fost inclusă în liste de sancțiuni.

Consideră acțiunile băncii ca fiind abuzive, ilegale, discriminatorii și neîntemeiate, care vin să creeze dificultăți economice și instituționale reclamantei și încalcă vădit drepturile acesteia acționând discriminatoriu și neloial. Iar, în urma acestor acțiuni ilegale reclamanta nu va putea efectua transferul salariilor, impozitelor, achitarea serviciilor comunale, energie, apă nu va putea efectua achitările cu furnizorii săi. Subliniază că toate încercările reclamantei de a tranșa amiabil litigiul nu s-au soldat cu succes.

Susține că Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a fost înregistrată în calitate de persoană juridică în Registrul de Stat al întreprinderilor și organizațiilor din Republica Moldova la 16 august 1995 și a activat până în prezent în calitate de rezident al Republicii Moldova, nefiind inclusă nici într-un registru de sancțiuni naționale ori internaționale. În activitatea sa, întreprinderea se conduce strict de lege, în cadrul acesteia activează aproximativ 150 de angajați și achită impozite în bugetul de stat. Acționariatul său este format din 403 persoane, cetățeni moldoveni și străini.

Afirmă că la 19 decembrie 2022, banca unilateral a inițiat modificări la contractul nr.101/499 din 26 septembrie 2014 și fără a negocia aceste modificări, a adoptat și a pus în acțiune începând cu 01 martie 2023 punctul 3.2.1. și punctul 7.5 din contract în redacție nouă. Prin introducerea punctelor date în nouă redacție Banca și-a atribuit unipersonal dreptul de a rezilia contractul și s-a exonerat de răspunderea contractuală în condițiile: „imposibilității înțelegerii scopului tranzacției și a naturii dorite a relațiilor de afaceri a clientului cu partenerii săi" (lit. (e) pct.3.2.1); „când există o suspiciune de spălare a banilor sau de finanțare a

terorismului ...” (lit. f) pct.3.2.1); „modificări în structura beneficiarilor efectivi a clientului” (lit. g, pct.3.2.1); „în cazul adoptării de către bancă în termen de un an calendaristic de două sau mai multe ori a deciziilor privind refuzul de a executa ordinele clientului privind efectuarea operațiunilor în temeiul suspiciunilor apărute în Bancă că operațiunea se efectuează în scopul legalizării (spălării) veniturilor obișnuite în mod ilegal sau de finanțare a terorismului (lit. (h) pct.3.2.1.); „când clientul, persoana împuternicită, asociatul sau beneficiarul efectiv al clientului sunt subiecți ale sancțiunilor naționale sau internaționale ... la care s-a alăturat Republica Moldova sau hotărârile care sunt respectate de băncile corespondente în care banca are inițiate relații de afaceri” (lit. j/1 pct.3.2.1).

Consideră că lit. e, f, g, h, j/1 din pct. 3.2.1., pct. 7.5, pct. 8.1/1 din contractul nr.101/499 din 26 septembrie 2014 operate prin notificarea din 19 decembrie 2022 care au intrat în vigoare din 01 martie 2023 sunt abuzive, întrucât contravin legislației în vigoare și afectează desfășurarea activității sale economice, motiv pentru care solicită declararea nulității clauzelor date.

În drept, își întemeiază cererea în baza art. art. 9, 126 din Constituție, art. art. 1069, 1073, 1076, 1077, 1080-1081, 1753 alin. (2) Cod civil, art. art. 6, 8 alin. (1), (3) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Solicită constatarea clauzelor din pct. 3.2.1. lit. (e, f, g, h, $j^1$), pct. 7.5, pct. 8.1/1, pct. 3.2.7 din contractul nr.101/499 privind deservirea de casă a decontărilor încheiat la 26 septembrie 2014 cu modificările operate la 19 decembrie 2022 întrate în vigoare la 01 martie 2023 ca fiind abuzive și declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor nr. 101/499 din 26 septembrie 2014 și nr. 431 din 03 martie 2015 ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 mai 2023, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de Î.M. Uzina „Topaz” S.A. împotriva B.C. „Energbank” S.A. cu privire la constatarea clauzelor contractuale ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată, s-a acordat termen reclamantului pentru înlăturarea neajunsurilor (f.d.31).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 mai 2023, s-a primit spre examinare, în procedură contencioasă, cererea depusă de Î.M. Uzina „Topaz” S.A. împotriva B.C. „Energbank” S.A. cu privire la constatarea clauzelor contractuale ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.61).

La 02 octombrie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, reprezentantul pârâtului B.C. „Energbank” S.A. a depus referință, pe marginea acțiunii formulate (f.d.99-108).

Susține că pretențiile reclamantului sunt abuzive, lipsite de temei juridic și contravin prevederilor legale, considerent din care solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu prezentul proces.

Notează că într-adevăr la 26 septembrie 2014, B.C. „Energbank” S.A. și Î.M. Uzina „Topaz” S.A. au încheiat contractul nr.101/499 privind deservirea de casă și decontări, având ca obiect deschiderea și gestionarea conturilor multivalutare ale clientului în conformitate cu legislația Republicii Moldova și reglementările Băncii Naționale.

Indică faptul că ulterior, la 03 martie 2015, B.C. „Energbank” S.A. și Î.M. Uzina „Topaz” S.A. au încheiat contractul de deservire a cardurilor bancare nr.431, obiectul căruia îl constituia deschiderea pentru client a unui cont de depozit și emiterea cardurilor de plată de debit

angajaților clientului, la care era creditate plăți precum: salarii, prime, indemnizații de concediu, ajutor material, compensații, indemnizații de deplasare și alte plăți echivalente cu salariile, precum și dividendele, plata pentru închiriere de spații și închiriere de autovehicule, împrumuturi către angajații clientului și alte plăți, neaferente salariilor, care nu fac obiectul contractului.

Susține că prin notificarea nr.893/081 din 19 decembrie 2022, B.C. „Energbank" S.A. a adus la cunoștință Î.M. Uzina „Topaz" S.A. că în legătură cu aprobarea de către Bancă a Procedurilor privind deschiderea, modificarea și închiderea conturilor în B.C. „Energbank" S.A., au fost operate modificări la prevederile contractului nr.101/499 privind deservirea de casă și decontări.

În special, pct. 3.2.1 din contract a fost completat cu lit.j[1]) cu următorul conținut: „când clientul, persoana împuternicită, asociatul sau beneficiarul efectiv al clientului sunt subiecți ale sancțiunilor naționale și/sau internaționale, în conformitate cu deciziile adoptate de organizațiile internaționale, inclusiv de Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană sau un stat aparte, la care s-a alăturat Republica Moldova, sau hotărârile care sunt respectate de băncile-corespondente cu care banca are inițiate relații de afaceri". La fel, a fost completat și capitolul 8 din contract cu pct. 8.1[1] cu următorul conținut: „Banca este în drept să rezoluționeze prezentul Contract în cazurile prevăzute de acesta, prin înștiințarea scrisă a clientului despre decizia sa în termen de cel mult 15 zile până la rezoluțiunea acestuia, fără încheierea unui acord adițional. Notificarea din 19 decembrie 2022 a prevăzut expres că modificările la contract vor intra în vigoare la 01 martie 2023.

Menționează că la 28 martie 2023, B.C. „Energbank" S.A. a transmis Î.M. Uzina „Topaz" S.A. preavizul privind încetarea relațiilor de afaceri, prin care s-a comunicat faptul că potrivit procedurii „Cunoaște-ți Clientul", a acordurilor cu partenerii externi și reglementărilor internaționale, Banca are obligația să analizeze clienții și asociații/beneficiarii efectivi ai acestora prin prisma listelor de sancțiuni internaționale, inclusiv cele emise de Președintele Statelor Unite ale Americii și puse în aplicare de Oficiul pentru Controlul Activelor Străine. Banca a precizat că, în urma verificărilor efectuate în baza listelor de sancțiuni internaționale, inclusiv cele emise de OFAC (Oficiul pentru Controlul Activelor Străine al SUA), s-a constatat că acționarul majoritar al Î.M. Uzina „Topaz", *****, cu cota de 97,72%, figurează pe lista de sancțiuni OFAC (SDN).

Relatează că procedura, aprobată de Bancă și pusă în aplicare în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (1), (2) a Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, sub incidența căreia cad băncile, în calitatea lor de entități raportoare, instituie sarcina B.C. „Energbank" S.A. obligații de stabilire a regulilor de aplicare a măsurilor de precauție în raport cu clienții săi în vederea asigurării unei administrări prudențiale, gestionării adecvate a riscurilor la care poate fi expusă și a măsurilor de control intern, inclusiv în contextul prevenirii și combaterii spălării banilor.

Relevă că în acest context, Banca a informat reclamantul că din punctul de vedere a riscurilor asociate, conform prevederilor procedurii, Î.M. Uzina „Topaz" S.A. se încadrează în categoria de risc „CI" - client inacceptabil.

Afirmă că conform pct. 9 a procedurii, Banca nu stabilește relații de afaceri și nu efectuează tranzacții, cu persoanele, grupurile sau entitățile care sunt sub incidența sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor. Mai mult, potrivit pct. 14 a procedurii, pentru „CI" nu se oferă nici un produs sau serviciu, inclusiv interzicerea inițierii relațiilor de afaceri, efectuarea oricăror tranzacții, terminarea relațiilor de afaceri în cazul unei relații de afaceri existente.

În același context, menționează că prevederile pct.19 și 20 lit. a) a procedurii, stabilesc că din punct de vedere al riscurilor asociate, clienții sunt încadrați în următoarele clase de risc: „CI”, CRI, CRM, CRS. Clasa de risc „CI” cuprinde persoanele sau entitățile care sunt sub incidența sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor, conform listelor oficiale publicate de ONU, UE, OFAC și UK (UKHMT).

Subliniază că conform Ghidului OFAC din 13 august 2014, privind entitățile deținute de persoane a căror proprietăți și interese în proprietate sunt blocate, a Oficiului pentru Controlul Activelor Străine din cadrul Departamentului Trezorerie de Stat al SUA (OFAC), s-a indicat că, persoanele ale căror proprietăți și interese în proprietate sunt blocate în conformitate cu un ordin executiv sau reglementările administrate de OFAC (persoanele blocate) sunt considerate a avea un interes în toate proprietățile și interesele în proprietatea unei entități în care aceste persoane blocate dețin, fie individual fie în total, direct sau indirect, o dobândă de 50 la sută sau mai mare. În consecință, orice entitate deținută în ansamblu, direct sau indirect, de 50 la sută sau mai mult de una sau mai multe persoane blocate, este ea însăși considerată a fi o persoană blocată. Proprietățile și interesele în proprietatea unei astfel de entități sunt blocate, indiferent dacă entitatea însăși este enumerată în anexa la un ordin executiv sau plasată în alt mod pe lista OFAC a cetățenilor de special desemnați („SDN”).

Respectiv, în baza acestor prevederi a Ghidului OFAC, Î.M. Uzina „Topaz” S.A. a fost considerată sub incidența sancțiunilor OFAC, conform Regulii de 50 la sută, iar încadrarea reclamantei în categoria entităților blocate de OFAC a făcut să implice pentru Bancă riscul de conformitate și riscul reputațional, așa după cum sunt acestea definite de reglementările Băncii Naționale a Moldovei, și pot avea ca efect afectarea profiturilor și capitalului Băncii și conduce la amenzi, daune și/sau la rezilierea contractelor de cont corespondent și/sau refuzul băncilor corespondente de a efectua tranzacțiile Băncii prin conturile corespondente, sau închiderea conturilor corespondente deținute de Bancă, afectând nefavorabil reputația și imaginea Băncii, și, reieșind din capacitățile sale de risc, a modelului de afaceri și activităților desfășurate, Banca a informat reclamanta că nu-și poate asuma amploarea și complexitatea acestor riscuri.

Afirmă că în legătură cu aceasta, în temeiul prevederilor art. 1084 alin. (2), art. 1085 și art. 1753 Cod civil, precum și a prevederilor pct. 3.2.1 lit.j[1]) din Contractul nr.101/499 din 26 septembrie 2014 privind deservirea de casă și decontări și a pct. 4 a Contractului de deservire a cardurilor bancare nr.431 din 03 martie 2015, Banca a informat reclamantul despre exercitarea dreptului de denunțare unilaterală a contractelor menționate fără a fi necesară existența consimțământului Î.M. Uzina „Topaz” S.A., cu încetarea prestării oricăror produse și/sau servicii bancare, începând cu 02 mai 2023. Totodată, reclamantei i s-a comunicat că la expirarea perioadei de preaviz, va începe procesul de închidere a conturilor, iar contractele încheiate vor înceta să mai producă efecte aridice, astfel că până la 02 mai 2023 reclamanta urma să transfere mijloacele sale bănești de la conturi către alte conturi deschise în alte entități, precum și să achite toate serviciile Băncii prestate până la data încetării relațiilor de afaceri.

Relatează că urmare solicitării Î.M. Uzina „Topaz” S.A. nr. 99/36 din 19 aprilie 2023, Banca, în baza scrisorii nr.12/2/2-744 din 28 aprilie 2023, i-a acordat acesteia termen suplimentar pentru prezentarea unui extras din registrul acționarilor Î.M. Uzina „Topaz” S.A. care să indice expres lista completă a acționarilor societății și mărimea deținerii acestora, până la 15 mai 2023 inclusiv, a specificat că în cazul neprezentării informației în termenul indicat sau prezentarea unei informații care confirmă deținerea de către ***** de acțiuni în Î.M. Uzina „Topaz” S.A., contractul privind deservirea de casă și decontări nr.101/499 din 26 septembrie

2014 cu modificările și completările ulterioare și contractul de deservire a cardurilor bancare nr.431 din 03 martie 2015 se denunță/rezoluționează unilateral din 16 mai 2023.

Indică faptul că urmare solicitării reclamantului din cererea nr. 99/39 din 10 mai 2023 de petrecere între părți a unei ședințe la care să fie discutate aspectele legate de încetarea relațiilor de afaceri, la 11 mai 2023 la sediul Băncii a avut loc o întrevedere a factorilor de decizie Î.M. Uzina „Topaz" S.A. și a Băncii, la care Banca s-a arătat deschisă de a prelungi termenul la care urma să-și producă efectele preavizul, cu condiția executării de către reclamantă a unor anumite acțiuni de informare a Consiliului societății privind discutarea aspectului depunerii de către însăși Administratorul Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a cererii de închidere a conturilor deschise la B.C. „Energbank" S.A.

Menționează că reclamanta, prin cererea nr.99/40 din 12 mai 2023, a comunicat Băncii despre faptul că a remis în adresa Consiliului societății o adresare privind petrecerea ședinței Consiliului Societății la 09 iunie 2023 la care să fie luată decizia de a împuternici Administratorul societății de a se adresa Băncii cu solicitare de închidere a conturilor începând cu 15 august 2023, dacă nu va avea loc schimbul acționarului majoritar *****și în legătura cu aceasta a solicitat prelungirea termenului preavizului până la 16 iunie 2023.

Notează că prin răspunsul nr. 12/2/2-838 din 13 mai 2023, Banca a solicitat prezentarea unui extras din Statutul societății și a deciziei Consiliului privind convocarea ședinței, inclusiv ordinea de zi, toate acestea fiind necesare pentru a analiza solicitarea până la 15 mai 2023, ora 15:00, iar prin scrisoarea nr. 99/44 din 15 mai 2023 reclamanta s-a conformat cerințelor Băncii și a prezentat actele solicitate.

Afirmă că prin răspunsul nr. 12/2/2-861 din 16 mai 2023, Banca a prelungit până la 12 iunie 2023 (inclusiv) termenul de încetare a relațiilor de afaceri cu Î.M. Uzina „Topaz S.A.. În acest context, s-a precizat că, în cazul în care Consiliul Î.M. Uzina „Topaz" S.A. decide încetarea relațiilor cu B.C. „Energbank" S.A. și rezilierea tuturor contractelor încheiate, administratorul urmează să se prezinte la sediul băncii până la 12 iunie 2023. Acesta urma să depună o cerere de închidere a conturilor bancare, însoțită de decizia Consiliului, pentru încheierea unui acord adițional necesar rezoluțiunii contractelor. Conturile urmau să fie închise începând cu 15 august 2023. De asemenea, s-a menționat că, în cazul neîndeplinirii acestor acțiuni, contractul privind deservirea de casă și decontări nr. 101/499 din 26 septembrie 2014 și contractul de deservire a cardurilor bancare nr.431 din 03 martie 2015 vor fi denunțate unilateral de către bancă începând cu 13 iunie 2023.

Susține că la 12 iunie 2023, reclamanta nu a realizat acțiunile specificate în scrisoarea Băncii nr.12/2/2-861 din 16 mai 2023. În schimb, aceasta a transmis Băncii scrisoarea nr. 99/56 din aceeași dată, prin care a informat că ședința Consiliului societății, inițial programată pentru 09 iunie 2023, va avea loc abia pe 28 septembrie 2023. Totodată, a solicitat prelungirea termenului de încetare a relațiilor de afaceri până la 30 iunie 2023.

Relevă că constatând nerealizarea cerințelor agreate anterior, Banca, prin răspunsul nr.12/2/2-1032 din 13 iunie 2023, a informat reclamanta că pe parcursul negocierilor, B.C. „Energbank" S.A. a acționat cu bună credință și a amânat deja de două ori termenul de încetare a relațiilor de afaceri. Totuși, noul termen propus pentru ședința Consiliului Î.M. Uzina „Topaz" S.A. (28.09.2023) și reluarea unei licitații anterioare eșuate pentru înstrăinarea acțiunilor societății nu înlătură necesitatea rezoluțiunii relațiilor de afaceri. Prin urmare, Banca a considerat că noile condiții propuse de reclamantă nu pot fi acceptate.

Afirmă că a informat reclamanta că începând cu 13 iunie 2023, contractul privind deservirea de casă și decontări nr.101/499 din 26 septembrie 2014, cu modificările și

completările ulterioare și contractul de deservire a cardurilor bancare nr.431 din 03 martie 2015 au fost denunțate/rezoluționate unilateral de către bancă.

Totodată, precizează că întrucât până la data respectivă Î.M. Uzina „Topaz" S.A. nu a efectuat transferul voluntar al mijloacelor sale bănești din conturile deschise la bancă, aceste sume au fost consemnate într-un cont intern special deschis în acest scop. Reclamanta putea solicita retragerea în numerar sau transferul acestora, cu respectarea legislației în vigoare și a actelor normative interne.

Ulterior, la 15 iunie 2023, prin cererea nr. 99/60, reclamanta a solicitat Băncii să efectueze următoarele operațiuni din suma totală de 300 000 MDL aflată în contul său: 186 732 MDL și 13 408 MDL transferați către Î.C.S. „Premier Energy" S.R.L. pentru plata energiei electrice, 99 860 MDL eliberați în numerar pentru plata salariilor angajaților. Banca a efectuat aceste tranzacții conform solicitării reclamantei.

Cu referire la prevederile art. art. 1084 alin. (2), (4), 1085, 1753 Cod civil, art. art. 6, 7 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845/1992, art. 3, 4 alin. (1) pct. 1-3, 5 alin. (1) lit. a)-d) din Legea cu privire la serviciile de plată electronice și moneda electronică, art. 4-5 din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, consideră pretențiile reclamantei ca neîntemeiate, iar acțiunile Băncii legate de încetarea relațiilor de afaceri cu reclamanta sunt bazate atât pe prevederi contractuale cât și prevederi legale imperative.

Totodată, afirmă că reclamanta a avut toată disponibilitatea de a-și deschide conturi bancare în toate celelalte bănci licențiate care activează în Republica Moldova cât și să-și deschidă conturi de plăți la oricare prestator de servicii de plată pentru a-și continua activitatea sa economică și a tranzacționa acționa si efectua toate tipurile de plăti de care reclamanta are nevoie în cadrul activității sale.

Prin urmare, reprezentantul B.C. „Energbank" S.A. conchide că acțiunea reclamantei este neîntemeiată, iar decizia băncii de încetare a relațiilor de afaceri cu Î.M. Uzina „Topaz S.A. este justificată prin prevederi contractuale și legale. Reclamanta avea posibilitatea de a deschide conturi la alte instituții financiare licențiate, iar argumentul privind lipsa de conturi pentru efectuarea plăților nu este relevant. Încetarea relațiilor a fost determinată de faptul că acționarul majoritar al Î.M. Uzina „Topaz S.A., *****, figurează pe lista sancțiunilor OFAC, ceea ce a calificat întreprinderea ca fiind un client cu risc înalt conform reglementărilor în vigoare. Deși, banca a solicitat actualizarea informațiilor privind acționariatul, reclamanta nu a prezentat documente care să ateste modificări în acest sens. Continuarea relației contractuale ar fi contravenit angajamentelor băncii față de băncile corespondente și normelor internaționale privind sancțiunile. În aceste condiții, banca nu putea fi obligată să mențină relația contractuală, având motive legale și obiective pentru încetarea acesteia.

Consideră că normele de drept invocate de reclamant ca temei de constatare ca fiind abuzive clauzele de la pct.3.2.1. lit. e, f, g, h, $j^1$, pct. 7.5, pct. $8.1^1$, pct. 3.2.7 din contractul nr.101/499 privind deservirea de casă a decontărilor din 26 septembrie 2014 cu modificările operate la 19 decembrie 2022 întrate în vigoare la 01 martie 2023, și anume art. 1073, art. 1077 alin. (1) pct. 10 și 11 Cod civil nu au aplicabilitate în prezenta cauză, or clauzele contractuale contestate de reclamant nu au ca obiect sau efect dreptul Băncii de a modifica unilateral clauzele contractelor și nici nu acordă dreptul de a modifica unilateral orice caracteristici ale serviciilor bancare care erau furnizate reclamantei. Afirmă că aceste clauze au completat contractul cu temeiuri de încetare a contractului, și acest fapt nicidecum nu se încadrează în prevederile art. 1073, 1077 alin. (1) pct. 10 și 11 Cod civil, invocate de reclamant, iar dreptul Băncii de a

modifica contractele respective s-a regăsit în clauza de la pct. 3.2.7. a contractului nr.101/499 din 26 septembrie 2014.

Susține că Banca era îndreptățită să înceteze relațiile de afaceri cu Î.M. Uzina „Topaz S.A., având în vedere riscurile asociate identificate în legătură cu asociatul acesteia, aflat pe listele de sancțiuni OFAC, precum în temeiul art. 5 alin. (3) a Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Consideră alegațiile reclamantului privind caracterul abuziv al clauzelor contractuale ca fiind lipsite de temeinicie, având un caracter formal și declarativ.

Reprezentantul reclamantului Î.M. Uzina „Topaz S.A. - avocatul Organ Elena, în ședința de judecată, a susținut acțiunea în sensul formulat și a solicitat admiterea acesteia, reiterându-și argumentele expuse în scris.

Reprezentantul pârâtului B.C. „Energbank" S.A. - avocatul Pithin Pavel, nu a recunoscut acțiunea și a solicitat respingerea acesteia, reiterându-și argumentele expuse în scris. Totodată, a solicitat încasarea din contul Î.M. „Uzina Topaz" S.A. în beneficiul B.C. „Energbank" S.A. cu titlu de cheltuieli de judecată pentru traducerea înscrisurilor suma de 1575 lei.

**Aprecierea instanței de judecată:**

Examinând materialele cauzei, audiind poziția participanților la proces și raportându-le per ansamblu la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată consideră că acțiunea civilă urmează a fi respinsă din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Instanța a constatat că între B.C. „Energbank" S.A., (Bancă) și Î.M. „Topaz" S.A. (Client) a fost încheiat contractul nr.101/499 privind deservirea de casă și decontări din 26 septembrie 2014. Obiectul contractului îl constituia deschiderea de către Bancă a contului/conturilor curent/curente multivalutar/multivalutare conform cererii/cererilor înaintate de către Client și deservirea de casă și decontări în cadrul filialei Buiucani, B.C. „Energbank" S.A. în conformitate cu cerințele legislației în vigoare a Republicii Moldova, actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, actele normative interne ale Băncii, precum și prevederile stipulate în prezentul contract (f.d.11-13).

Conform pct. 3.2.7 din contractul nr. 101/499 privind deservirea de casă a decontărilor încheiat la 26 septembrie 2014, prevede că Banca este în drept, în orice moment, în mod unilateral, să introducă modificări și completări la prezentul Contract fără încheierea unui acord adițional la Contract, în temeiul prevederilor legislației RM, cu informarea Clientului cu cel puțin două luni înainte de data propusă pentru operarea modificărilor sau completărilor, prin afișarea acestora pe panoul de anunțuri a oficiului Băncii sau pe pagina web a acesteia (f.d.12).

Din materialele cauzei rezultă că la data de 03 martie 2015, între B.C. „Energbank" S.A. (Banca) și Î.M. „Topaz" S.A. (Client) a fost încheiat contractul nr.431 privind deservirea cardurilor de plată în cadrul proiectului „salarial". Obiectul contractului prevede că Banca deschide un cont de depozit pentru Client și emite carduri de plată de debit angajaților Clientului, la care sunt creditate următoarele plăți: 1. salarii, prime, indemnizații de concediu, ajutor

material, compensații, indemnizații de deplasare și alte plăți echivalente cu salariile, care fac obiectul prezentului Contract. Comisionul pentru trecere în cont se plătește de către Client în suma specificată în Anexa nr. 1 a Tarifelor Băncii la prezentul Contract; 2. dividende, plata pentru închiriere de spații și închiriere de autovehicule, împrumuturi către angajații Clientului și alte plăți, neaferente salariilor, care nu fac obiectul prezentului Contract. Comisionul pentru trecere în cont se percepe de la Deținătorul Cardului în suma specificată în Tarifele generale ale Băncii (f.d.41-42).

Actele cauzei denotă că la 03 martie 2022, Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a expediat în adresa B.C. „Energbank" S.A. scrisoarea nr.99/48 din 03 martie 2022, din conținutul căreia rezultă că începând cu 28 februarie 2022, Banca a încetat să execute ordinele de plată ale Î.M. Uzina „Topaz" S.A., fără explicații, solicitând oferirea explicațiilor detaliate privind refuzul de a executa ordinele de plată (f.d.54).

Prin răspunsul nr.1212/2-476 din 07 martie 2022, B.C. „Energbank" S.A. a informat Î.M. Uzina „Topaz" S.A. că în conformitate cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Banca este obligată să monitorizeze constant relațiile de afaceri și tranzacțiile clienților pentru a se asigura de conformitatea acestora cu profilul de risc. De asemenea, aplică măsuri de precauție sporite pentru clienții ale căror tranzacții implică jurisdicții supuse sancțiunilor internaționale, embargourilor sau altor restricții similare (f.d.55).

Ulterior, la 19 decembrie 2022, B.C. „Energbank" S.A. a expediat în adresa Î.M. Uzina „Topaz" S.A. notificarea nr.893/081, prin care a informat Î.M. Uzina „Topaz" S.A. că operează unilateral modificări în contractul nr.101/499 din 26 septembrie 2014, care vor intra în vigoare din 01 martie 2023. (f.d.14-15).

Astfel, a fost adus la cunoștință Î.M. Uzina „Topaz" S.A. că „punctul 3.2.1. și lit. e), f), g) de la pct. 3.2.1 se modifică și vor avea cuprins: 3.2.1 Banca are dreptul să rezilieze prezentul Contract în mod unilateral sau să refuze Clientului efectuarea operațiunilor de decontare și de casă în cazul: e) imposibilității înțelegerii scopului și a naturii dorite a relațiilor de afaceri identificării beneficiarilor efectivi, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălări banilor și finanțării terorismului nr.308 din 22 decembrie 2017 și actelor normative aprobate în temeiul ei, inclusiv actele normative interne ale Băncii. În acest caz, Banca este în drept să nu explice clientului motivul refuzul de efectuare a operațiunilor, având obligația să raporteze activitatea/operațiunea suspectă Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor conform art.11 din Legea citată; f) când există o suspiciune de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului independent de derogări, scutiri sau limite sau există suspiciuni privind veridicitatea, suficiența și precizia datelor de identificare obținute anterior; g) modificării în structura beneficiarilor efectivi a clientului.

Punctul 3.2.1. se completează cu lit. h), i), j), $j^1$), $j^2$) cu următorul cuprins: h) în cazul adoptării de către Bancă în termen de un an calendaristic de două sau mai multe ori a deciziilor privind refuzul de a executa ordinele Clientului privind efectuarea operațiunilor în temeiul suspiciunilor apărute în Bancă că operațiunea se efectuează în scopul legalizării (spălării) veniturilor obținute în mod ilegal sau de finanțare a terorismului; i) neprezentării Băncii datelor și documentelor, informației, necesare pentru efectuarea controlului valutar în conformitate cu cerințele legislației în vigoare a RM, actelor normative ale BNM și a actelor normative interne ale Băncii; j) neprezentării Băncii a „Chestionarului cunoaște-ți clientul" sau a actelor de identitate actualizate (în cazul expirării acestora) ale persoanelor cu drept de semnătură, administrator, fondator asociat, beneficiar efectiv al clientului; $j^1$) când clientul, persoana împuternicită, asociatul sau beneficiarul efectiv al clientului sunt subiecți ale sancțiunilor

naționale și/sau internaționale. În conformitate cu deciziile adoptate de organizațiile internaționale, inclusiv de Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană sau un stat aparte, la care s-a alăturat Republica Moldova, sau hotărârile care sunt respectate de băncile corespondente cu care banca are inițiate relații de afaceri; j[2]) tranzacțiilor legate de achiziția de arme/muniții fără îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, tranzacții cu monede virtuale sau in cazul identificării unor potențiale riscuri.

Capitolul 7 Răspunderea părților, se completează cu pct. 7.5 cu următorul cuprins: 7.5 Banca nu poartă răspundere pentru neexecutarea operațiunilor Clientului în următoarele cazuri: - clientul, persoana împuternicită, asociatul, beneficiarul efectiv al clientului, partenerul clientului, asociatul sau beneficiarul efectiv al partenerului clientului, banca partenerului clientului, destinatarul plății, sau banca destinatarului, produsul sau serviciul pentru care se efectuează tranzacția sunt subiecți ale sancțiunilor naționale și/sau internaționale, în conformitate cu deciziile adoptate de organizațiile internaționale, inclusiv de Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană sau un stat aparte, la care s-a alăturat Republica Moldova, sau hotărârile care sunt respectate de băncile-corespondente cu care banca are inițiate relații de afaceri și/sau băncile care sunt implicate în procesul de executare a tranzacției; - atunci când există suspiciuni de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

La capitolul 8, denumirea capitolului se modifică după cum urmează: „rezoluțiunea contractului și închiderea contului". Totodată, pct. 8.1 se modifică și va avea următorul cuprins: 8.1. Clientul este în drept să rezoluționeze oricând prezentul Contract, prin înștiințarea scrisă a Băncii despre decizia sa în termen de cel mult 15 zile până la rezoluțiunea acestuia, fără încheierea unui acord adițional.

La fel, Capitolul 8 se completează cu pct. 8.1[1] cu următorul cuprins: 8.1[1]. Banca este în drept să rezoluționeze prezentul Contract în cazurile prevăzute de acesta, prin înștiințarea scrisă a Clientului despre decizia sa în termen de cel mult 15 zile până la rezoluțiunea acestuia, fără încheierea unui acord adițional." (f.d.14-15).

Tot materialul probator denotă că la 28 martie 2023, B.C. „Energbank" S.A. a expediat în adresa Î.M. Uzina „Topaz" S.A. preavizul privind încetarea relațiilor de afaceri nr.893/025 din 28 martie 2023, prin care s-a informat despre decizia unilaterală privind încetarea relațiilor de afaceri și respectiv denunțarea/rezoluțiunea tuturor contractelor încheiate cu Î.M. Uzina „Topaz" S.A. începând cu 02 mai 2023, pe motiv că s-a constatat că acționarul Î.M. Uzina „Topaz" S.A. , *****, cu cota de 97,72%, se află pe lista de sancțiuni OFAC (SDN).Totodată, fiind examinată, din punct de vedere a riscurilor asociate, conform prevederilor procedurii „Cunoaște-ți clientul", Î.M. Uzina „Topaz" S.A. se încadrează în categoria de risc „CI" – persoane sau entități care sunt sub incidența sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor în conformitate cu informația primită de Bancă din partea autorităților de supraveghere și control, informația publicată în Monitorul Oficial precum și listei oficiale plasate pe pagina web a ONU, EU, OFAC, UK. (f.d.16).

Prin solicitarea nr.99/36 din 19 aprilie 2023, Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a solicitat B.C. „Energbank" S.A. să analizeze decizia de încetare a relațiilor de afaceri și anularea acesteia (f.d.60).

Drept urmare, prin răspunsul nr.12/2/2-744 din 28 aprilie 2023, B.C. „Energbank" S.A. a acordat reclamantei un termen suplimentar pentru a prezenta un extras din registrul acționarilor Î.M. Uzina „Topaz " S.A. care să indice expres lista completă a acționarilor societății și mărimea deținerii acestora, până la 15 mai 2023 inclusiv. Totodată, a informat că în cazul neprezentării informației în termenul indicat sau prezentarea unei informații care confirmă deținerea de către

***** de acțiuni în Î.M. Uzina „Topaz S.A., contractul privind deservirea de casă și decontări nr.101/499 din 26 septembrie 2014 cu modificările și completările ulterioare și contractul de deservire a cardurilor bancare nr.431 din 03 martie 2015 se denunță/rezoluționează unilateral din 16 mai 2023 (f.d.110).

La 10 mai 2023, Î.M. Uzina „Topaz ” S.A. a expediat în adresa B.C. „Energbank” S.A. solicitarea nr.99/39, prin care a solicitat stabilirea unei întrevederi cu conducerea Băncii pentru a fi discutate aspecte legate de încetarea relațiilor de afaceri (f.d.113-114).

La 12 mai 2023, reprezentantul Î.M. Uzina „Topaz ” S.A. a remis scrisoarea nr. 99/40 în adresa B.C. „Energbank” S.A., prin care a menționat că a solicitat Consiliului Societății să convoace o ședință pe 09 iunie 2023 pentru a decide împuternicirea Administratorului de a cere închiderea conturilor la Bancă, pe 15 august 2023, în cazul în care nu va avea loc schimbul acționarului majoritar *****. De asemenea, a cerut prelungirea termenului preavizului până la 16 iunie 2023 (f.d.117).

În răspunsul nr. 12/2/2-838 din 13 mai 2023, Banca a solicitat prezentarea unui extras din Statutul societății și a deciziei Consiliului privind convocarea ședinței, inclusiv ordinea de zi, toate acestea fiind necesare pentru a analiza solicitarea până la 15 mai 2023 (f.d.118), astfel prin scrisoarea nr. 99/44 din 15 mai 2023 reclamanta s-a conformat cerințelor Băncii și a prezentat actele solicitate. (f.d.120).

La 15 mai 2023 Î.M. Uzina „Topaz” S.A. a expediat în adresa membrilor Consiliului de Administrație al Î.M. Uzina „Topaz” S.A. o solicitare cu nr.99/42 pentru organizarea unei ședințe pe 09 iunie 2023 în care să se discute aprobarea ordinii de zi a Adunării Generale Anuale a Acționarilor pe baza rezultatelor pentru anul 2022, alegerea membrilor și a președintelui Consiliului de Administrație, precum și depunerea unei cereri către B.C. „Energbank” S.A. pentru încetarea relațiilor de afaceri și închiderea conturilor, cu condiția să nu existe modificări ale acționarului majoritar (f.d.123).

Prin scrisoarea nr.12/2/2-861 din 16 mai 2023, B.C. „Energbank” S.A. a prelungit până la 12 iunie 2023 (inclusiv) termenul de încetare a relațiilor de afaceri cu Î.M. Uzina „Topaz S.A. În acest context, s-a precizat că, în cazul în care Consiliul Î.M. Uzina „Topaz S.A. decide încetarea relațiilor cu B.C. „Energbank” S.A. și rezilierea tuturor contractelor încheiate, administratorul uzinei trebuie să se prezinte la sediul băncii până la 12 iunie 2023 și să depună o cerere de închidere a conturilor bancare, însoțită de decizia Consiliului, pentru încheierea unui acord adițional necesar rezoluțiunii contractelor. Conturile urmau să fie închise începând cu 15 august 2023 (f.d.124-125).

Prin scrisoarea nr.99/56 din 12 iunie 2023, Î.M. Uzina „Topaz S.A. a informat B.C. „Energbank” S.A. că ședința Consiliului societății, inițial programată pentru 09 iunie 2023, urmează să aibă loc abia pe 28 septembrie 2023, astfel s-a solicitat prelungirea termenului de încetare a relațiilor de afaceri până la 30 iunie 2023 (f. d. 127). Totodată fiind indicat că chestiunea privind încetarea tuturor relațiilor de afaceri, rezilierea contractelor existente și închiderea tuturor conturilor cu condiția lipsei schimbării acționarului majoritar Î.M. Uzina „Topaz S.A. fiind planificată spre examinare la ședința Consiliului de Administrație la 28 septembrie 2023, fapt despre care a informat Consiliul de administrație Î.M. Uzina „Topaz S.A. la 09 iunie 2023, prin scrisoarea nr. 01.(f.d.129).

La 13 iunie 2023, B.C. „Energbank” S.A., prin scrisoarea nr. 12/2/2-1032 a informat Î.M. Uzina „Topaz S.A. că pe parcursul negocierilor, Banca a acționat cu bună credință și a amânat deja de două ori termenul de încetare a relațiilor de afaceri. Totuși, noul termen propus pentru ședința Consiliului Î.M. Uzina „Topaz S.A. , și anume 28 septembrie 2023 și reluarea unei

licitații anterioare eșuate pentru înstrăinarea acțiunilor societății nu înlătură necesitatea rezoluțiunii relațiilor de afaceri. Prin urmare, Banca a considerat că noile condiții propuse de reclamantă nu pot fi acceptate. Totodată a informat că din data de 13 iunie 2023, Contractul privind deservirea de casă și decontări nr. 101/499 din 26 septembrie 2014 cu modificările și completările ulterioare și Contractul de deservire a cardurilor bancare nr. 431 din 03 martie 2015 sunt denunțate/rezoluționate unilateral de către B.C. „Energbank" S.A. (f.d.130-131).

Nefiind de acord cu acțiunile B.C. „Energbank" S.A., Î.M. Uzina „Topaz S.A. a înaintat prezenta acțiune, prin care a solicitat constatarea clauzelor din pct. 3.2.1. lit. e, f, g, h, $j^1$, pct. 7.5, pct. $8.1^1$, pct. 3.2.7 din contractul nr.101/499 privind deservirea de casă a decontărilor încheiat la 26 septembrie 2014 cu modificările operate la 19 decembrie 2022 intrate în vigoare la 01 martie 2023 ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor nr. 101/499 din 26 septembrie 2014 și nr. 431 din 03 martie 2015 ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În corespundere cu art. 7 alin. (4), (5) Cod civil, în cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. În situațiile prevăzute la alin.(4), dispozițiile legii noi se aplică modalităților de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora.

Interpretând prevederile alin. (4) în coroborare cu alin. (5) ale art. 7 Cod civil, se desprinde concluzia că în cadrul unui raport juridic contractual în curs de realizare, legea veche va guverna natura și întinderea drepturilor și obligațiilor, iar legea nouă se va aplica modalităților de exercitare a acestora.

În consecință, conducându-se de normele enunțate, instanța de judecată remarcă că litigiului dedus judecării îi sunt aplicabile dispozițiile legii noi, or dreptul părții, la caz al Băncii, de a rezilia și modifica actul juridic, s-a născut în temeiul contractelor de deservire de casă și decontări și de deservire a cardurilor bancare, care sunt de executare succesivă, respectiv reieșind din regula instituită la art. 7 alin. (5) din Codul civil, este de înțeles că în situațiile prevăzute la alin.(4), dispozițiile legii noi se aplică în speță.

Conform prevederilor art. 774 alin.(1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Conform prevederilor art. 776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit prevederilor art. 858 alin. (1) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 992 alin. (1) Cod civil, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Articolul 993 alin. (1)-(2) Cod civil, prevede că oricine își poate alege în mod liber contractantul, dacă legea nu prevede altfel. Părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.

Potrivit pct. 3.2.7. din Contractul nr.101/499 din 26 septembrie 2014, Banca este în drept, în orice moment, să introducă modificări și completări la contract fără necesitatea încheierii unui acord adițional, cu condiția notificării clientului cu cel puțin două luni înainte de intrarea în

vigoare a modificărilor. Notificarea se consideră efectuată prin afișarea informației pe panoul de anunțuri al băncii sau pe pagina web oficială.

În cadrul examinării cauzei s-a constatat că modificarea contractului a fost realizată conform procedurii contractuale, ori prin scrisoarea nr.893/081 din 19 decembrie 2022, Banca a notificat Î.M. Uzina „Topaz" S.A. cu privire la modificările operate, care urmau să intre în vigoare la 01 martie 2023. Aceste modificări au inclus introducerea unor temeiuri suplimentare pentru încetarea relațiilor de afaceri, inclusiv situația în care clientul sau beneficiarul efectiv se află sub incidența sancțiunilor internaționale.

Prin urmare, instanța de judecată constată faptul că B.C. „Energbank" S.A. a avut dreptul legal de a modifica clauzele contractuale, iar acest drept a generat toate măsurile ulterioare întreprinse de Bancă în raport cu Î.M. Uzina „Topaz" S.A.

*Cu referire la caracterul abuziv a clauzelor contestate de reclamantă*, instanța de judecată reține că în conformitate cu art. 6 din Legea nr.845 din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, întreprinderea, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul: să deschidă conturi la bancă și/sau conturi de plăți în scopul efectuării tuturor genurilor de operațiuni de decontare, creditare, încasare etc.

Articolul 7 din Legea menționată prevede că întreprinderea în conformitate cu legislația în vigoare, este obligată: să păstreze mijloacele bănești în bănci și/sau societăți de plată și să se achite cu bugetul public național, angajații, creditorii, precum și să onoreze celelalte obligații de plată prin sistemul financiar-bancar și/sau sistemele de plăți, în modul stabilit de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

Astfel, Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a deschis la B.C. „Energbank" S.A. conturi bancare în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, utilizând serviciile acestuia pentru operațiuni de decontare, încasare și efectuare a plăților necesare desfășurării activității economice. În acest sens, reclamantul a beneficiat de serviciile financiare oferite de bancă în baza contractului nr. 101/499 din 26 septembrie 2014, respectând obligația prevăzută de art. 7 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi de a păstra mijloacele bănești în instituții financiare licențiate.

Potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: a) băncile specificate în Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor.

În conformitate cu art. 2 lit. a) din Legea privind activitatea băncilor, este stipulat că prezenta lege se aplică băncilor persoane juridice din Republica Moldova, inclusiv sucursalelor din străinătate ale acestora.

Potrivit extrasului din Registrul persoanelor juridice, B.C. „Energbank" S.A., a fost înregistrată ca bancă comercială la 12 iulie 2001, cu sediul în ***** (f.d.79 verso).

Conform art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, entitățile raportoare aplică măsuri de precauție privind clienții: a) pînă la inițierea relațiilor de afaceri; b) la efectuarea tuturor tipurilor de tranzacții ocazionale.

Aliniatul (2) al aceluiași articol, prevede că măsurile de precauție privind clienții cuprind: a) identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă credibilă și independentă; b) identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității acestuia, astfel încît entitatea raportoare să aibă certitudinea că cunoaște cine este beneficiarul efectiv, inclusiv adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a înțelege

structura proprietății și structura de control ale clientului; c) înțelegerea scopului și a naturii dorite a relației de afaceri și, dacă este necesar, obținerea și evaluarea informației privind acestea; d) monitorizarea continuă a relației de afaceri, inclusiv examinarea tranzacțiilor încheiate pe toată durata relației respective, pentru a se asigura că tranzacțiile realizate sînt conforme cu informațiile deținute de entitățile raportoare referitoare la client, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv la sursa bunurilor, și că documentele, datele sau informațiile deținute sînt actualizate. Totodată, alin. (3) prevede că în cazul în care nu este posibilă conformarea la cerințele prevăzute la alin. (2) lit. a)–c), entitățile raportoare sînt obligate să nu efectueze nicio activitate sau tranzacție, inclusiv printr-un cont de plăți, să nu stabilească nicio relație de afaceri ori să termine o relație de afaceri existentă și să aibă în vedere transmiterea formularelor speciale privind raportarea activităților sau tranzacțiilor suspecte Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în conformitate cu prevederile art.11. În acest caz, entitățile raportoare sînt în drept să nu explice clientului motivul refuzului.

Prin actul normativ intitulat „*Cunoaşte-ți clientul”* sunt reglementate procedurile de identificare, acceptare și monitorizare a clienților și tranzacțiilor în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului. Acesta face parte din categoria procedurilor de tip D și a fost aprobat de Comitetul de Conducere pe 28 iunie 2022, intrând în vigoare la 11 iulie 2022, elaborat de Departamentul Administrarea Riscurilor și Conformitate, stabilește reguli esențiale pentru desfășurarea activităților bancare în conformitate cu cerințele de conformitate și securitate financiară (f.d.136-138).

Obiectivele principale ale acestui act normativ vizează reglementarea procesului de identificare și monitorizare a clienților pentru reducerea riscurilor asociate activităților financiare, clasificarea categoriilor de risc implicate în procesul de acceptare și efectuare a tranzacțiilor, adoptarea unor măsuri de prevenție în funcție de nivelul de risc, stabilirea regulilor de păstrare a datelor și a modului de documentare, precum și asigurarea mecanismelor de control pentru combaterea activităților ilicite. În acest sens, principiile generale impuse de bancă prevăd că nu se stabilesc relații de afaceri cu entități suspecte de spălare de bani sau finanțare a terorismului, fiind interzise tranzacțiile cu țări inacceptabile conform reglementărilor interne și internaționale. De asemenea, se impune monitorizarea strictă a plătitorilor și beneficiarilor de fonduri pentru a asigura transparența și legalitatea operațiunilor financiare.

De asemenea, actul normativ intitulat „*Cunoaşte-ți clientul”*, este specificat că clasa de risc „CI” include clienții care sunt sub incidența sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor, refuză furnizarea documentelor de identificare, desfășoară sau sunt suspectați că desfășoară activități bancare ilegale, sunt implicați în litigii fiscale semnificative, evită raportarea conturilor financiare conform reglementărilor FATCA, dețin documente de identitate falsificate sau dubioase, solicită inițierea relațiilor de afaceri în jurisdicții *offshore*, au conturi în paradisuri fiscale, sunt implicați în activități considerate inacceptabile de bancă sau au fost refuzați anterior pentru stabilirea relațiilor de afaceri din motive nerezolvate.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, dar și a actul normativ intitulat „*Cunoaşte-ți clientul”*, B.C. „Energbank” S.A. avea obligația legală de a aplica măsuri de precauție, atât la inițierea relației de afaceri, cât și pe parcursul desfășurării acesteia. Aceste măsuri includeau identificarea beneficiarului efectiv, evaluarea riscurilor asociate clientului și monitorizarea continuă a tranzacțiilor, pentru a se asigura că acestea sunt conforme cu profilul de activitate și sursele de finanțare ale clientului.

În conformitate cu art. 1027 Cod civil, contractul se consideră încheiat dacă părțile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esențiale. Sînt esențiale clauzele care sînt stabilite ca atare prin lege, care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părți, trebuie realizat un acord.

Conform art. 1073 Cod civil, într-un contract dintre profesioniști, clauza propusă de către o parte care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este prevăzută la art. 1077 și deviază considerabil, contrar bunei-credințe, de la bunele practici comerciale.

Potrivit prevederilor art. 1077 alin. (1) pct. 10 -11 Cod civil, sunt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect: 10) acordarea dreptului profesionistului de a modifica unilateral clauzele fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract; 11) acordarea dreptului profesionistului de a modifica unilateral, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract sau prin referință la dispozițiile actelor normative în domeniu, orice caracteristici ale bunului, lucrării sau ale serviciului care urmează să fie furnizat sau oricare alte condiții ale furnizării.

Conform prevederilor art. 1076 alin. (1) Cod civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută.

Totodată, în corespundere cu art. 1081 Cod civil, prezentul capitol se aplică contractelor, indiferent de forma acestora, precum și la completarea fișelor de comandă sau a bonurilor de livrare, a biletelor, a tichetelor și altora asemenea care conțin clauze standard. Sub incidența prezentului capitol nu cad: a) clauzele contractuale care reflectă normele prevăzute de legi și de alte acte normative; b) contractele de muncă reglementate de Codul muncii; c) contractele privind drepturile de succesiune; d) contractele privind drepturile reglementate de Codul familiei; e) actele (contractele) de constituire a societăților comerciale; f) clauzele contractuale transpuse din convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Inițial, instanța de judecată reține că clauzele contestate, și anume pct. 3.2.1 lit. e, f, g, h, $j^1$, pct. 7.5, derivă din obligațiile impuse de Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, potrivit căreia băncile sunt obligate să implementeze măsuri de precauție pentru a evita implicarea în tranzacții suspecte sau cu entități sancționate internațional, ori aceste clauze se referă la măsurile pe care banca le poate lua pentru a preveni riscurile asociate spălării banilor și finanțării terorismului, inclusiv refuzul de a executa anumite operațiuni, monitorizarea beneficiarilor efectivi ai clienților, aplicarea sancțiunilor internaționale și naționale, precum și posibilitatea de a înceta relațiile contractuale în cazul în care există suspiciuni rezonabile privind legalitatea tranzacțiilor sau identitatea părților implicate.

Totodată, art. 11 din Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, oferă băncii dreptul de a refuza executarea tranzacțiilor și de a raporta autorităților, fără a fi obligată să justifice decizia clientului. În acest context, clauza care permite băncii să refuze operațiuni și să rezilieze contractele nu este abuzivă, ci derivă din obligații legale. Mai mult ca atât, băncile trebuie să evalueze continuu riscul de conformitate și reputațional asociat clienților lor.

Astfel, în cazul Î.M. Uzina „Topaz” S.A., Banca a identificat un risc ridicat, datorită faptului că acționarul majoritar al acestei companii, figurează în lista sancțiunilor internaționale *****. Respectiv, clauza care permite încetarea relațiilor în cazul includerii clientului pe liste de sancțiuni este justificată și corespunde reglementărilor naționale și internaționale, iar, faptul că banca a acordat termene prelungite pentru clarificarea situației demonstrează bună-credință și nicidecum un comportament abuziv.

Referitor la clauza din pct. 3.2.7., instanța reține că aceasta are la bază libertatea contractuală și transparența în modificarea contractului ce permite băncii să modifice unilateral contractul, dar cu notificare prealabilă de cel puțin două luni, ceea ce oferă clientului posibilitatea de a accepta sau rezilia contractul. Astfel, Î.M. Uzina „Topaz" S.A. a fost notificată și a avut timp suficient să negocieze sau să contracteze serviciile necesare la o altă instituție financiară, ceea ce contrazice ideea de abuz.

Cu referire la clauza $8.1^1$, aceasta prevede un termen de notificare de 15 zile înainte de rezoluțiunea contractului, oferind astfel clientului posibilitatea de a lua măsuri pentru protejarea intereselor sale financiare.

Ca urmare a circumstanțelor de fapt descrise supra și a prevederilor legale aplicabile, instanța de judecată concluzionează că cerința Î.M. Uzina „Topaz" S.A. privind constatarea clauzelor din pct. 3.2.1. lit. e, f, g, h, $j^1$, pct. 7.5, pct. $8.1^1$, pct. 3.2.7 din contractul nr. 101/499 privind deservirea de casă a decontărilor încheiat la 26 septembrie 2014 și modificat la 19 decembrie 2022, ca fiind abuzive și declararea nulității absolute a acestora, este lipsită de temei.

În acest context, urmează a fi remarcat faptul că potrivit Ghidului revizuit din 13 august 2014 privind entitățile deținute de persoane a căror proprietăți și interese în proprietate sunt blocate, elaborat de OFAC, se atestă că orice entitate deținută în ansamblu, direct sau indirect, de 50 la sută sau mai mult de una sau mai multe persoane blocate, este ea însăși considerată a fi o persoană blocată (f.d.135).

Datele privind deținerea majorității din capitalul social al Î.M. Uzina „Topaz" S.A. de către ***** rezultă din corespondența ce a avut loc între reclamant și pârât, iar reprezentantul Î.M. Uzina „Topaz" S.A. - avocatul Elena Organ, în ședința de judecată din 22 noiembrie 2023 a confirmat că AO ODK este acționar majoritar al Î.M. Uzina „Topaz" S.A. cu 97% începând cu anul 2014 și până în prezent.

Având în vedere prevederile art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, instanța reține faptul că ***** este acționarul majoritar al Î.M. Uzina „Topaz" S.A., întrucât reclamanta nu a negat această împrejurare pe parcursul litigiului.

Conform extrasului din Lista de sancțiuni (lista SDN) administrate de OFAC (Oficiul de control al activelor străine) se atestă că acționarul majoritar al uzinei, *****, figurează pe această listă de sancțiuni (f.d.140/140 verso).

În corespundere cu art. 1084 Cod civil, un contract nu poate fi rezolvit decît în temeiurile prevăzute de lege sau prin acordul părților. Una sau ambele părți își pot rezerva în mod expres prin contract dreptul la rezoluțiune pentru neexecutarea obligațiilor, pentru alte motive sau fără motiv. Contractul prin care părțile provoacă rezoluțiunea (contract de rezoluțiune) trebuie să fie încheiat în forma cerută de lege pentru contractul supus rezoluțiunii. Rezoluțiunea se aplică tuturor tipurilor de contracte, indiferent de modul de executare ori durata în timp.

Articolul 1085 Cod civil, prevede că dacă, în cazul unui contract care se execută prin prestații continue sau periodice, condițiile contractului nu prevăd momentul cînd va înceta sau prevăd că el este pe termen nedeterminat, oricare parte are dreptul la rezoluțiune prin preaviz cu termen rezonabil. Se prezumă rezonabilă durata intervalului dintre prestații sau, dacă este mai lung, dintre contraprestații.

Instanța reiterează că contractele de deservirea de casă și decontări și de deservire a cardurilor bancare, sunt contracte de executare succesivă, astfel pot fi reziliate, încât, denunțarea unilaterală, în cazul contractelor pe durată nedeterminată, o poate realiza oricare dintre părți, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă un alt termen, sub sancțiunea de daune-interese.

În corespundere cu pct. 7.2 din contractul nr. 101/499 din 26 septembrie 2023, Banca este în drept să rezilieze prezentul contract în mod unilateral în cazurile neprezentării sau prezentării unor documente false (neveridice) și date solicitate de Bancă în scopul executării cerințelor legislației în vigoare RM în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului cu informarea ulterioară a clientului despre acest fapt.

Punctele 7.3-7.4 din contractul nr. 101/499 din 26 septembrie 2023 prevăd că rezilierea prezentului contract se efectuează în baza înștiințării în formă scrisă a uneia dintre părți prin prezentul Contract fără încheierea unui acord adițional. Rezilierea contractului reprezintă temei pentru închiderea contului Clientului în modul stabilit (f.d.13/verso).

Potrivit pct. 4 din contractul nr. 431 din 03 martie 2015, contractul poate fi reziliat la cererea fiecăreia dintre părți, printr-o notificare scrisă cu o lună înainte de data estimată a rezilierii. În cazul când nici una dintre parți nu își exprimă dorința de a rezilia Contractul cu o luna înainte de expirarea acestuia, Contractul se consideră prelungit automat pentru următoarea perioadă de un an (f.d.41/verso).

Suplimentar, instanța va reține că conform principiului libertății contractuale, niciuna dintre părți nu poate fi obligată să continue un contract împotriva voinței sale, în special atunci când există riscuri legale și financiare. Clauzele permit o denunțare unilaterală justificată, în conformitate cu reglementările în vigoare, iar, Banca nu a acționat arbitrar, ci a respectat procedurile și termenele prevăzute de lege și de contract.

Astfel, cerința Î.M. Uzina „Topaz" S.A. cu privire la constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegală la fel este neîntemeiată, întrucât acțiunile pârâtului B.C. „Energbank" S.A. sunt conforme atât dispozițiilor contractuale, cât și prevederilor legale, astfel urmează a fi respinsă.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de judecată reține că potrivit art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

De asemenea, conform art. 90 lit. l) Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Astfel, instanţa reţine că reprezentantul pârâtului B.C. „Energbank" S.A. a prezentat traducerea în limba de stat a unor înscrisuri întocmite în altă limbă, suportând în acest sens cheltuieli în mărime de 1575 lei, fapt confirmat prin factura fiscală seria EAK nr.*****din 30 octombrie 2023 (f.d.147) şi ordinul de plată nr.8 din 03 octombrie 2023 (f.d.146).

Prin urmare, se constată cu certitudine dreptul pârâtului B.C. „Energbank" S.A. de a solicita încasarea sumei respective, motiv din care instanţa va dispune încasarea din contul Î.M. „Uzina Topaz" S.A. în beneficiul B.C. „Energbank" S.A. a cheltuielilor pentru traducerea înscrisurilor suma de 1575 lei, cheltuieli necesare pentru justa soluționare a cauzei.

Reieșind din probele administrate, bazate pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar și apreciate, în baza art. 130 Cod de procedură civilă, din punct de vedere al pertinenței, admisibilității, veridicității, iar în ansamblu sub toate aspectele în coroborarea lor, instanța ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. Uzina „Topaz" S.A. împotriva B.C. „Energbank" S.A. cu

privire la constatarea clauzelor contractuale ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată și de a încasa din contul Î.M. ,,Uzina Topaz" S.A. în beneficiul B.C. ,,Energbank" S.A. cu titlu de cheltuieli de judecată pentru traducerea înscrisurilor suma de 1575 lei.

În conformitate cu prevederile art. art. 90, 94, 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

hotărăște:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. Uzina ,,Topaz" S.A. împotriva B.C. ,,Energbank" S.A. cu privire la constatarea clauzelor contractuale ca fiind abuzive, declararea nulității absolute a acestora, constatarea denunțării unilaterale a contractelor ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Se încasează din contul Î.M. ,,Uzina Topaz" S.A. (IDNO *****, sediul *****) în beneficiul B.C. ,,Energbank" S.A. (IDNO *****, sediul *****) cu titlu de cheltuieli de judecată pentru traducerea înscrisurilor suma de 1575 (una mie cinci sute șaptezeci și cinci) lei.

Hotărârea este cu drept de apel în Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
judecătorul Furdui Angela